

Маскүнемдік, Наш ақорлық, Уытқорлықтың патофизиологиялық негіздері.

18 1 2006

Жоспар:

1. Маскүнемдік туралы жалпы түсінік.
2. Маскүнемдіктің клиникалық көріністері.
3. Маскүнемдіктің даму сатылары.
4. Маскүнемдікті емдеу.
5. Нашақорлық пен Уытқорлық туралы жалпы түсінік.
6. Нашақорлық пен Уытқорлықтың этиологиясы.
7. Нашақорлық пен Уытқорлықтың даму сатылары.
8. Темекі түтінінің ағзаға әсері және зардаптары.

Маскүнемдік

Алкоголизм (араб.al-kohl-өте нәзік, сезілмейтін)-алкогольдік ішімдіктерді жүйелі түрде қолданудан туындайтын психикалық ауру.Маскүнемдікке патологиялық құмарлық психикалық және физикалық тәуелділік тән. Маскүнемдікті медициналық тұрғыдан психоәлуметтік ауру ретінде қарастырады.

Маскүнемдік- ішімдікті жиі және ұдайы қабылдаудан дамидытын әлуметтік, жан-дүниелік және физиологиялық бейімделу үрдістерінің бұзылыстары. Бұл дерт ақырындап адамның әл-қуатын, ойлау қабілетін әлсіретіп, оның азғындауына әкеледі. Ішімдікке рухани және физикалық тәуелділік дамиды, оны тоқтатқаннан кейін доғару синдромы байқалады. Ішімдікке салынудың нәтижесінде адам әлуметтік сәтсіздіктерде ұшырайды.

Маскүнемдік 20-29 жастағы жас адамдарда қалыптасады. Оның нәтижесінде балалармен жеткіншектердің жалпы дамуы дамуы мен жетілуі, білім алуға деген ынтасы әлсірейді, белгілі бір кәсіпте игеруге және әлуметтік жағдайларға бейімделу мүмкіншіліктері азаяды.

Оларда маскүнемдік:

- Көңіл-күйінің тұрақсыздығымен, тұнжыраумен, үйінен қашып кетумен, өзіне қол жұмсауғаталпыныстық ойлармен;
- Мәнез-құлықтың өзгеруімен (катігездікпен, айналасындағыларды бүлдіріп шағумен, әлүметтік жағдайларға қарсы әрекеттермен);
- Мектепте сабақ үлгерімі нашарлаумен, жақсылыққа деген бейжайлықпен, қызығушылықтың жоғалуымен т.с.с. белгілермен көрінеді.

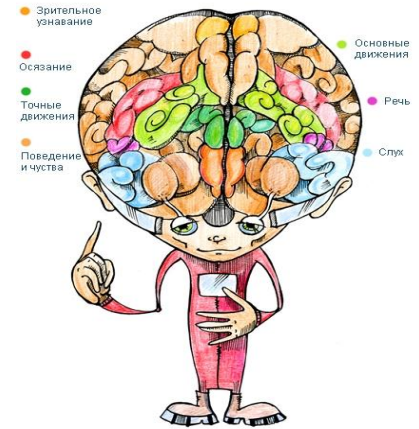
Маскүнемдіктің клиникалық көріністері.

Жалпылама көріністері:

- Адамның бет әлпеті әжімденіп, қартайып көрінеді, беті домбыққан, қызғылтым болады, арынан қызарады. Ары қарай ішпегенде қызарғу біртіндеп кетеді. Бірақ бозарған бет ұштарында, мұрын желбезектерінде, мойында, ұртта, кеуденің жоғары жақтарында қан тамырлары кеңейіп керілген болады.
- Болбыраған бұлшықеттері ішімдік ішкеннен кейін қалпына келеді.
- Мінез-құлқы мен тәртібінің өзгерістері (көңіл-күйінің тұнжырауы, үрей, ұйқысы қашу т.с.с.) байқалады.

Ішкі ағзалардың қызметтері бұзылады:

- Жүйке жүйесінің бұзылыстары.
- Ас қорыту жолдарының бұзылыстары.
- Жүрек қан тамырларының бұзылыстары.
- Тыныс алу жүйесінде жиі асперациялық пневмония, бронхит байқалады.
- Эндокриндік жүйенің бұзылыстарынан зат алмасудың өзгерістері байқалады.

Маскүнемдіктің даму сатылары.

Бірінші сатысы 1 ден 4 жылға дейін созылуы мүмкін. Бұл кезде адам көп ішкенді көтере алады, артық ішкеннен кейін құсу болмайды, масаю кезінде істегендерін ұмытып қалады. Науқастарда рухани тәуелділік дамып, ұдайы ішкісі келіп тұрады, ішпеген кездерде өзін жайсыз сезінеді. Бұл сатыда физикалық тәуелділік байқалмайды.

Екінші сатысында

(5-15 жыл) ішімдікті көп және күнделікті іше бастайды. Ол ішу көңіл күйінің қобалжуын енді баспайды, керісінше оны қоздырады. Есте сақтау қабілеті жоғалады, көңіл күйі ішімдік қабылдауына байланысты болады. Ішпеген жағдайда ойлау қабілеті дамымайды. Ішпеген жағдайларда көңіл күйі басыңқы, ашушаң, жұмысқа қабілеті төмендейді. Ішімдік ішкеннен кейін күш қуаты артады.

Маскүнемдікке байланысты бауырда, орталық жүйке жүйесінде және жүректе күрделі өзгерістер жүреді. Маскүнемдердің 10%-ы бауыр цирозына шалдығады.

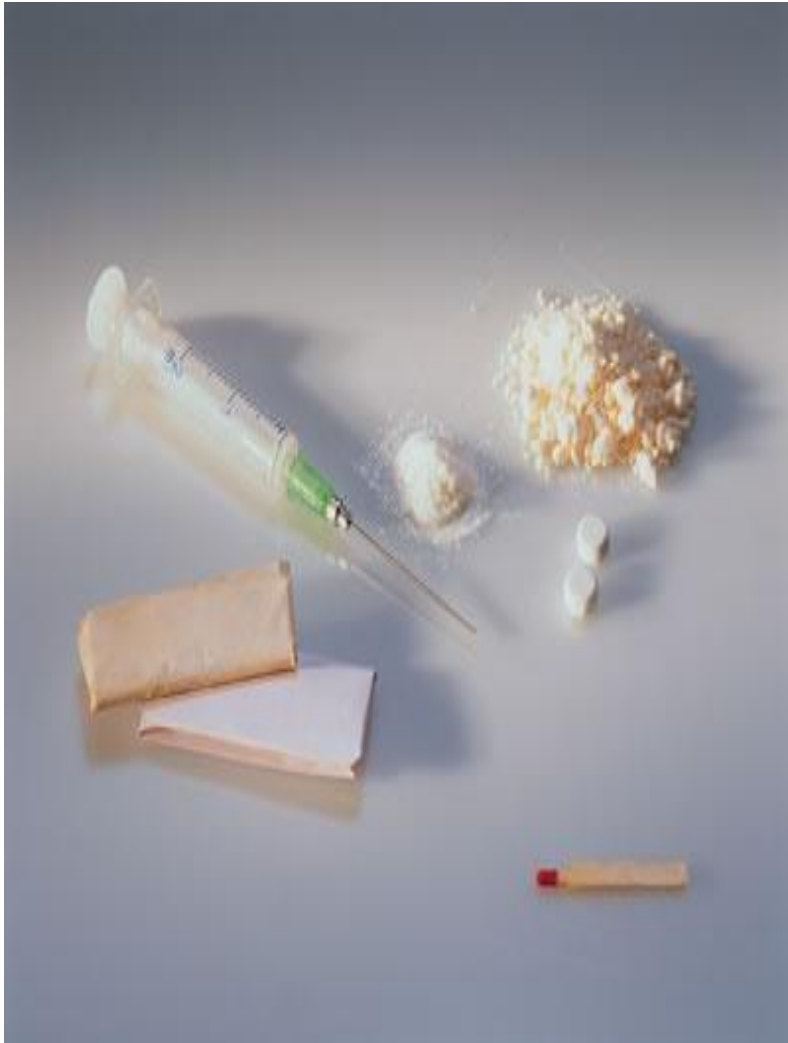
Орталық жүйке жүйесіулана келе маскүнем есінен танып, іс-әрекетіне жауап бере алмайды. Ауру ұзаққа созылғанда, тұрақты психикалық және сомато неврологиялық ауытқулар қабаттаса жүреді. Алкоголь әсерінен жүрек бұлшық еттері де зақымданып, жүрек қыстары кеңейеді. Қан қысымының жоғарлауы байқалады. Жүкті әйелдердің маскүнемдікке салынуы өте қауіпті.

Маскүнөмдікті емдеудің негізгі үш кезеңі бар:

Олар:

- Алкогольден улану зардабын жою және көңіл-күйін күйін қалпына келтіру;
- Ішімдікке іуестікті жойып, оларға жиіркеніш сезімін тудыру және оған төзе алмаушылықты қалыптастыру
- Негізгі емі витаминотерапия, дәрі-дәрмектер пайдалану. Сонымен қатар, ауру адамды қамқорлыққа алудың, тұрмыс жағдайын түзейтін әлеуметтік шаралар жасаудың айрықша маңызы бар.

Есірткілер немесе наркоздық заттар

Грек тілінен аударғанда(Narkotikos – мелшитетін) өздерін ұдайы қабылдауға әуестік дамуына әкелетін табиғи немесе жасампаздық химиялық заттар. Олар:

1. адамның көңіл – күйін шаттандырып, масаттандырады, өткен -кеткен ауыртпалықтарды ұмыттырып, көзіне әртүрлі елестер туындатып, белгілі бір жайлылық әсер етеді және оны қайталап қабылдауға адамның құштарлығын арттырып, рухани және физикалық тәуелділік туындатады;
2. бұл затты қабылдау әлеуметтік зиянды зардаптарға әкеледі;
3. емдік мақсаттардан басқа мақсатта қолдануға құзырлы органдармен тиым салынған заттардың қатарына жатады.

Нашақорлық

(уытқорлық)-
психосоматиканың
біртектес бұзылыстарына
жатады. Бұл кезде
біртіндеп көбейетін
өлшемдерде оларды
ұдайы қабылдауға
адамның аңсары ауып
тұрады және қабылдауды
тоқтатқан кезде доғару
синдромы дамумен
көрінетін рухани және
физикалық тәуелділікпен
сипатталады

Нашақорлық- ресми түрде есірткілердің қатарына жатқызылатын заттардан туындайтын дерттің түрі.

Уытқорлық (таксикоманиялар)- есірткілердің қатарына жатпайтын уытты заттарды артық қабылдаудан дамидын дерт түрі.

Нашақорлық пен уытқорлықтың этиологиясы.

- Апиын тектес (героин, морфин, апиын өнімдері, мәселен, опнопо т.б.) заттарды;
- Орталық жүйке жүйесінің сергіткіштерін (кокаин, марихуана т.б. Кендір өнімдерін);
- Көз алдына елестеткіштерді (галюциногендерді), мәселен, диетиламид лизергин қышқылы (ЛСД), мескалин т.с.с заттарды жатқызуға болады.

Уытқорлық көңіл күйді көтеретін ой әрекеттерді уақытша арттыратын , бей жайлық сезімді жоғалтатын , емдік емес мақсаттарда қолданылатын уыттарға әуестендіретін заттарға дамиды.

Оларға:

кейбір химиялық реактивтерді (мәселен ауаға тарайтын органикалық еріткіштер)

- тұрмыстық химиялық заттарды (жәндіктерді жоятын улар желімдер)
- ішімдіктерді (арақ шарап этил спирті) есірткілерге жатпайтын дәрі дәрмектерді (транквилизаторлар)

Нашақорлық пен уытқорлықтың дамуына мына әлеуметтік жағымсыз жағдайлар қауіп қатер туындатады:

- Тұрмыс жағдайларының нашарлығы қоғам дамуының ошақтары кейбір қайшылықтары мен әділетсіздігі әртүрлі тұрмыстық және рухани ауыртпалықтар ұлттық салт дәстүрлер сол сияқты әлеуметтік ықпалдар;
- Жан күйзелістері , жана қоғам жағдайларына бейімделе алмау , жоғарғы жүйке жүйесінің әлсіз түрлері ;
- Тұқым қуалаушылыққа бейімделушілік

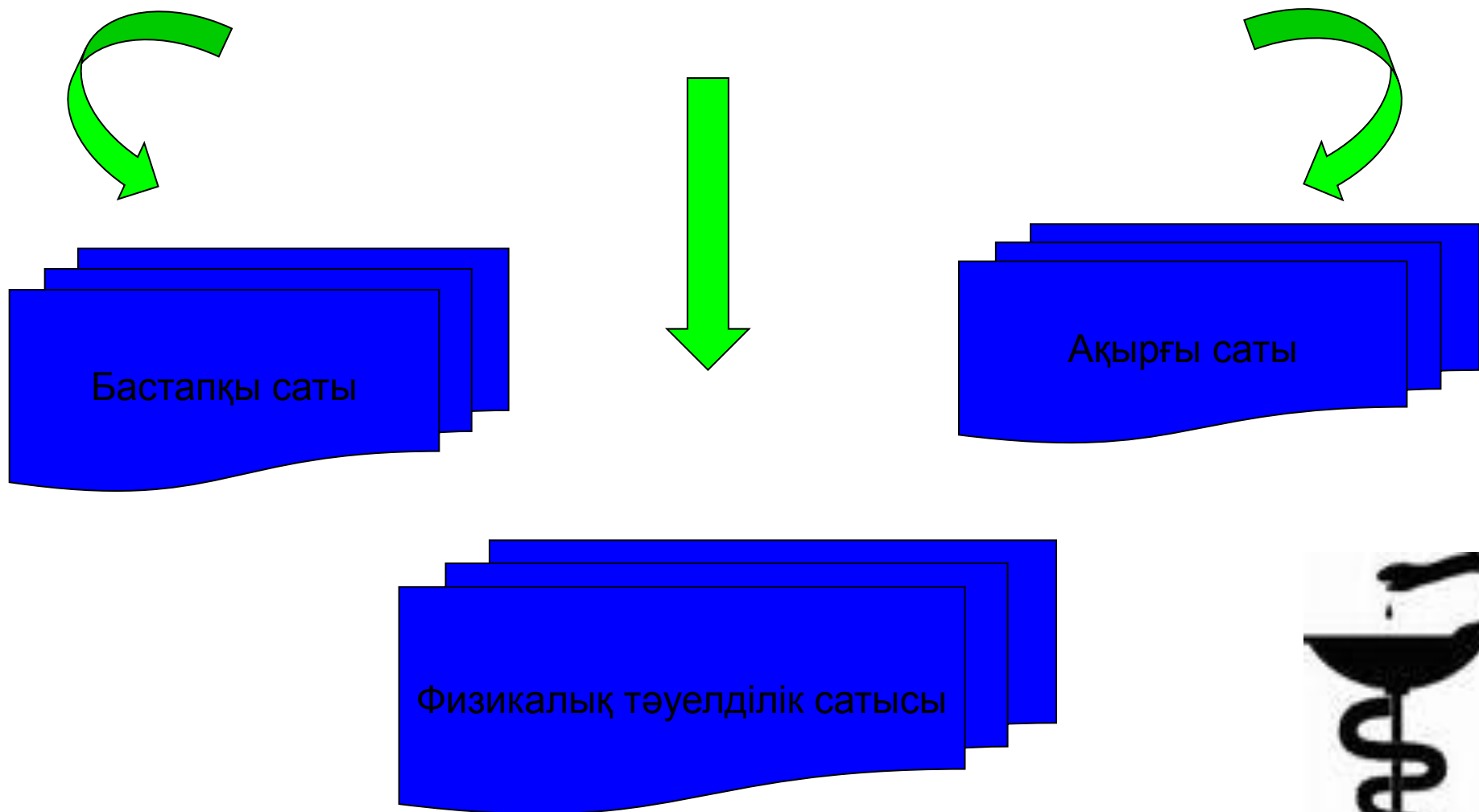
Нашақорлық пен уытқорлықтың патогенезі

- Жан дүниеге әсер ететін заттарды қайталап қабылдауға деген дерттік құштарлық болуы
- Оларға организмнің төзімділік қалыптасуы
- Бұл заттарға рухани тәуелділік қалыптасуы
- Оларға физикалық тәуелділік қалыптауы

Нашақорлық пен уытқорлықтың даму сатылары

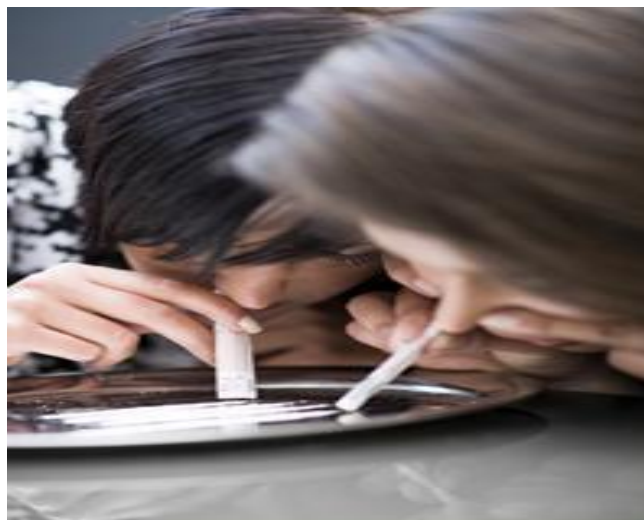
Бастапқы саты

жан дүниеге әсерлі затқа рухани әуестік дамуымен және қайталап оны қабылдағанда көңіл күйін шаттандыратын оның бастапқы әсері азаюымен сипатталады. Бұл саты алты айға созылады.

Физикалық тәуелділік сатысы

Бұл кезде жан дүниеге әсерлі заттың белгілі деңгейінде қанда болуына организм бейімделеді осы деңгейден оның мөлшері азайғанда немесе оны қабылдауды тоқтатқанда организмде доғару синдромы дамиды .
Адамның көңіл күйінде қобалжу қанағаттандылық зарығу айналасындарға өшігу сияқты организмнің жайсыздығы және вегетативтік бұзылыстар байқалады

Ақырғы саты

жан дүниеге әсерлі зат немесе оның өнімдері ағзалар мен тіндерде соның ішінде жүйке тінінде заттардың алмасуына реттегіш ықпал етеді. Бұл кезде физикалық тәуелділік дамиды. Науқастың мінез құлқы өзгеріп ақыл есі кемиді. Қоршаған ортасына қызығушылық сезімі және өзіндік даралығын жоғалтады.

Темекі түтінінің әсері.

Темекі шегу де уытқорлықтың бір түріне жатады. Темекі түтінінде көміртегі тотығы, никатин, 3,4-бенз(а)пирен, азот тотықтары, никель, хром, кадмий, т.т.с. көптеген заттар болады. Оның уыттылығы негізінен никотиннен айқындалады және, жеңілірек түрде болса да уытқорлықтың жалпы заңдылықтарымен сипатталады. Темекі тартатын адамдардың денесіне оның түтіні уытты әсеретеді. Ол организмді уақытша сергітетін әсер етіп, артынан жүйке жүйесін тоздырады, адамның жұмысқа қабілетін төмендетеді.

Темекі шегу жас балалық шақта ересек адамдарға еліктеу және Өзінің ер жеткендігін көрсету үшін мақтаныш ретінде басталады, Әйелдер тым толып кетуден сақтану үшін шылым тарта бастайды. Артынан никотиннің әсеріне организмнің бейімделуі болым, темекі шегу әдетке айналады. Шын мәнінде темекі шегу организмде май түзілуіне Қажетті ферменттерді тежеп, семіруден сақтандырады, көңіл-күй қобалжуларын басады. Бірақ оның зианды жақтары бұл көрсеткіштерден әлде қайда басым болатының ескеру қажет.

Темекінің әр талы адам өмірін 12 минутқа қысқартатыны дәлелденген шындық көрінеді. Сондай-ақ, оның басты зияндылықтарын айтар болсақ, төмендегідей тізім пайда болады:

1. Ерін тіл және өңеш рагына жол ашады

2. Ас қорытуды қиындатады, тәбетті қайтарады.

3. Асқазанда жара пайда болуына көп әсері бар

4. Өкпе мен көмекей рагына ұшыратады

.

5. Қол-аяқ тамырлары бірте-бірте бітеледі. (Гангренаға айналып, қол, аяқ кесілуге дейін барады).

6. Миды қамтитын тамырларда да қатаю пайда болып, клеткалары өледі және ол орнына қайтып келмейді.

Отказ от курени, здоровое питание и физические упражнения смогут уменьшить риск сердечного приступа.

7. Жүрек ауруларына (инфарк)

шалдығады.

8. Тез қартаяды, теріде әжім пайда бола бастайды.

9. Бел әлсіздігінің ең басты себебіне айналады.

10. Темекі өрттің шығуына да ықпал етеді. Соның кесірінен үй, орман өртеніп, адам өліміне де душар етуі мүмкін.

Бляшки в коронарной артерии

11. Темекі екіқабат әйелдерге зиян береді. Сырқат сәбидің дүниеге келуіне негіз болады. Тіпті, баланың өлі тууына да себеп болуы ықтимал. Түсік тастауға да алып келуі ғажап емес. т.б.

12. Бала емізетін әйелдерде никотин емшек сүтіне араласып, осы арқылы сәби уланып, туберкулез, өкпе, мазасыздану т.б. сырқаттарға ұшырайды.

Темекі шегудің зардаптары:

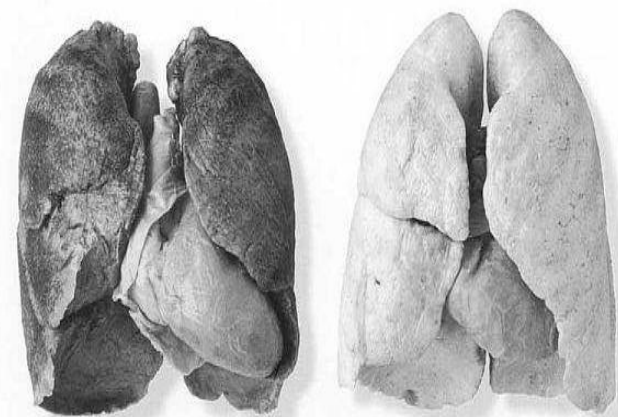
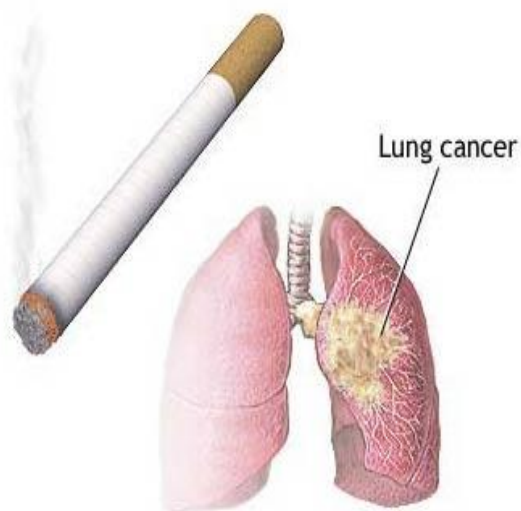

УВЛЕКАТЕЛЬНАЯ ЖИЗНЬ?

Өзіне де, өзгеге де жақсылық ойлайтын адам темекіден тездеп құтылуды ойлайтыны анық. Сондықтан, қазірден бастап қоғамымызбен бірлесе отырып, темекіге қарсы күрес жүргізіп, темекінің зияндылығын түсіндіру қажет.

Ол үшін мынадай шараларды қолдануымыз керек:

- 1. Темекі өнімдерін жарнамалауға тыйым салу;**
- 2. Темекі қорабының сыртына қатаң ескертулер жазу;**
- 3. Кәмелетке толмағандарға темекі сатуға тыйым салу;**
- 4. Қоғамдық және жұмыс орындарында темекі шеккізбеулеріне әртүрлі шаралар қолдану;**
- 5. Оқу орындарында балаларға салауатты өмір салты туралы сабағын енгізіп, темекінің зиянын айқын ашып айту.**

Қурийт-это крүтө!!!

Да көнерто :)

Назар аударып
тыңдағандарыңызға
рақмет

Орындаған: Дюсембина.Н.К.

204 топ О.М.Ф.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Ә.Н.Нұрмұхамбетов Патологиялық физиология 2007ж
2. Ә.Н.Нұрмұхамбетов, Е.Дәленов Патологиялық физиология Алматы 1995 ж
3. Патологическая физиология под ред. А.Адо и Л.М.Ишимовой М-1980г